

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Alueet ja kasvupalvelut -osasto

MUISTIO

LIITE 1

21.12.2023

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUSTEN, TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTOJEN SEKÄ KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSEN MAKSULLISISTA SUORITTEISTA VUONNA 2024

1 Esityksen tausta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 25 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä työ- ja elinkeinotoimiston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) (jäljempänä myös ”maksuperustelaki”) säädetään. Maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksista annetun lain 25 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä myös ”ELY-keskus”) sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen (jäljempänä myös ”KEHA-keskus”) tuottamien suoritteiden maksullisuudesta ja suoritteiden euromääräisistä arvoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvosto on antanut asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023 (VNA 1357/2022). Asetus on voimassa vuoden 2023 loppuun asti.

ELY-keskusten maksupolitiikka

Joulukuussa 2013 ELY-keskusten johtoryhmän hyväksymän ELY-keskusten yhteisen maksupolitiikan mukaisesti ELY-keskusten julkisoikeudellisista suoritteista peritään pääsääntöisesti omakustannusarvoa vastaava hinta. Omakustannusarvoa alempana perittävien maksujen tulee kattaa vähintään 75 prosenttia suoritteiden tuotantokustannuksista. Tavoitteena on keskimääräinen 90 prosentin kustannusvastaavuus, kun otetaan huomioon sekä omakustannusarvon mukaisina hinnoitellut suoritteet että omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan hinnoitellut suoritteet.

Hinnoittelun tulee maksupolitiikan mukaan olla läpinäkyvää. Suoritteista peritään pääsääntöisesti kiinteät hinnat. Kiinteää hintaa käytetään silloin, kun yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset eivät oleellisesti poikkea toisistaan. Porrastettua hintaa käytetään silloin, kun yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset poikkeavat toisistaan oleellisesti, mutta suoritekohtaisesti määräytyvän hinnan käyttäminen ei ole perusteltua. Suoritekohtaista hinnoittelua (tuntiperusteinen hinnoittelu) käytetään silloin, kun yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset poikkeavat toisistaan oleellisesti, eivätkä erityiset tai perustellut syyt edellytä kiinteän tai porrastetun hinnan käyttämistä.

Vuonna 2022 pääosa maksullisen toiminnan tuotoista, noin 9,2 milj. euroa, muodostui maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Kokonaistuotot pysyivät miltei edellisvuoden tasolla, kasvua oli noin 100 000 euroa (1 %) vuoteen 2021 verrattuna.

Maksuperustelain mukaisten liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden tuotot olivat noin 11 400 euroa. Maksuperustelain mukaisista muista suoritteista ja erityislakien perusteella määrättävistä maksuista tai hinnoiteltavista suoritteista ei kuitenkaan laadita kustannusvastaavuuslaskelmia, koska näiden osa-alueiden tuotot jäävät alle 1 milj. euron rajan.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot vastuualueittain 2020-2022				
Tuotot vastuualueittain	2020	2021	2022	Muutos % vv. 2021-2022
E-vastuualue, yhteiset, TE-toimisto*	347 550	411 663	794 706	93 %
L-vastuualue	4 439 470	5 260 550	4 735 218	-10 %
Y-vastuualue	3 294 833	3 404 837	3 667 293	8 %
Yhteensä	8 081 853	9 077 050	9 197 216	1,3 %

*Sis. Migri-tuloja 540 666 euroa vuonna 2022

ELY-keskusten E-vastuualueiden ja yhteisten toimintayksiköiden tuotot on yhdistetty. ELY-keskusten tuotoista vuosina 2021 ja 2022 suurin osa (58 prosenttia ja 51 prosenttia) on saatu liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen maksuista.

Maksullisen toiminnan kustannus- vastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2020	2021	2022	2022
Julkisoikeudelliset suoritteet	toteuma	toteuma	toteuma	varsinainen talousarvio
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	8 082	9 077	9 197	8 500
- maksullisen toiminnan muut tuotot	-49	-73	-16	-
Tuotot yhteensä	8 033	9 004	9 181	8 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset				
- erilliskustannukset	5 614	6 668	7 552	6 500
- osuus yhteiskustannuksista	1 602	2 803	2 935	2 000
Kustannukset yhteensä	7 216	9 471	10 487	8 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	817	-467	-1 306	0
Kustannusvastaavuus, %	111	95	88	100

Valtakunnallinen kustannusvastaavuus vuonna 2022 oli 88 %, ja se vaihteli ELY-keskuksittain 41 ja 228 %:n välillä. Pienimmät kustannusvastaavuusprosentit ovat Uudenmaan (41 %) ja Kaakkois-Suomen (43 %) ELY-keskuksissa. Suurimmat kustannusvastaavuusprosentit löytyivät Satakunnan (157 %) ja Pohjanmaan (228 %) ELY-keskuksista. Satakunnassa ja Pohjanmaalla maksullinen toiminta on kuitenkin hyvin vähäistä, joten pieni määrä tuottoja tai kustannuksia antaa suhteettoman korkean kustannusvastaavuusprosentin.

Edellisvuosina ELY-keskuksissa on nähty korkeita kustannusvastaavuusprosentteja, sillä Kieku-järjestelmän aiheuttamien työaikojen kirjausongelmien vuoksi työaikaa on jäänyt kirjaamatta maksullisen toiminnan suoritteille. Tuntikirjausten oikeellisuuteen kiinnitetyn huomion myötä laskelmat onkin saatu useissa ELY-keskuksissa tuottamaan täsmällisempiä tietoja. Tämä on huomattu muun muassa maksullisen toiminnan kasvaneina henkilöstökustannuksina ja täten pienempinä kustannusvastaavuusprosentteina. ELY-keskuksissa on kuitenkin edelleen huomattu puutteita työajan kirjauksissa maksullisille suoritteille, joten jatkossakin täytyy seurata tarkasti tuntikirjausten oikeellisuutta maksullisessa toiminnassa sekä menojen kohdistumista tuottoihin.

Kustannusvastaavuusprosentit ovat pienentyneet vuoden 2021 ja 2022 aikana kaikissa niissä ELY-keskuksissa, joihin on keskitetty oleskeluluvan osapäätösten käsittely (Migri): Uusimaa, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Kaakkois-Suomi. Esimerkiksi Uudenmaan kustannusvastaavuus vuonna 2020 oli 108 prosenttia, vuonna 2021 42 prosenttia ja vuonna 2022 41 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että työajan kirjaaminen kyseiselle maksulliselle suoritteelle aloitettiin vuonna 2021, mikä nosti huomattavasti henkilöstökuluja. Henkilöstökulut ovat kasvaneet edelleen vuoden 2022 aikana. Myös Kaakkois-Suomessa kustannusvastaavuusprosentti on pienentynyt huomattavasti, vuoden 2020 161 prosentista vuodelle 2021 54 prosenttiin ja edelleen vuodelle 2022 43 prosenttiin, merkittävästi lisääntyneiden henkilöstökulujen myötä. Työlupien osapäätöksen tekeminen edellyttää paljon taustaselvityksiä, jotta päätös voidaan tehdä. Työajasta valtaosa kuluu selvitystyöhön, joten henkilöstökulut nousevat suhteellisen korkeiksi suhteessa osapäätöksistä saatuihin tuottoihin. Koska oleskelulupien käsittelystä saadut tuotot 541 000 euroa olivat huomattavasti pienemmät kuin kustannukset 1 557 000 euroa, pienensi se ko. ELY-keskusten lisäksi myös valtakunnallista kustannusvastaavuutta. Kustannusvastaavuusprosentin muutos valtakunnallisella tasolla oli 7 prosenttiyksikköä (88 % v. 2022, 95 % v. 2021 ja 111 % v. 2020).

ELY-keskusten suoritteiden tuottamisen kustannustason arvioidaan nousevan edellisestä vuodesta oman toiminnan kustannusten (palkat, vuokrat, palvelujen ostot jne.) nousun myötä. Vuoden 2024 talousarvioon maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 9 miljoonaa euroa, mikä on noin 300 000 euroa enemmän kuin kuluvana vuonna. Vuoden 2024 talousarvioon tuotoiksi on arvioitu 9 miljoonaa euroa, mikä sekin on noin 300 000 euroa enemmän kuin kuluvana vuonna.

ELY-keskusten maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet tulisi hinnoitella omakustannusarvoon ja osa suoritteista alennettuun omakustannusarvoon. Kokonaisuutena kustannusvastaavuuden tulisi julkisoikeudellisissa suoritteissa olla 75-100 %. ELY-keskusten julkisoikeudellisissa suoritteissa ei ole yleistä korotusvaraa, koska suoritteiden hinnat vaihtelevat suhteessa omakustannusarvoon. Suoritteiden hintoja onkin tarkasteltu suoritekohtaisesti suhteessa suoritteiden tuotantokustannuksiin. Lisäksi on huomioitu se, onko ao. suorite omakustannusarvoon vai alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltava suorite.

Suoritteiden kustannusvastaavuustarkastelu

Valtiovarainministeriö on aikaisempina vuosina kiinnittänyt huomiota maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuteen, jota se on pitänyt yleisesti hyvänä. Ministeriö on kuitenkin todennut, ettei eri suoritteiden ja suoriteryhmiä omakustannearvoisen hinnoittelun toteutumista pystytä arvioimaan maksuperustelain 6 §:n edellyttämällä tavalla, sillä selvityksiä suoriteryhmittäisestä kustannusvastaavuudesta ei ole sisällytynyt lausuntopyyntöön. KEHA-keskus kirjanpitoyksikössä on otettu käyttöön valtion yhteinen kustannuslaskentamalli, joka toteutetaan Kieku-tietojärjestelmässä. Valtion yhteinen kustannuslaskentamalli mahdollistaa suoritekohtaisen ja suoriteryhmäkohtaisen kustannusvastaavuuslaskennan. Näitä tietoja hyödyntämällä on laadittu suorite- ja suoriteryhmäkohtaiset laskelmat kustannusvastaavuudesta omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden ja alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta (Perustelumuistion liite: Maksullinen kv suoritteet 2022 OKA ja alle OKA koonti).

Omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta suoriteryhmän kustannusvastaavuus on hieman yli 100 prosenttia. Tämän vuoksi omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden hintoihin ei juurikaan esitetä korotuksia.

Alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta ao. suoriteryhmän kustannusvastaavuus on vajaa 60 prosenttia. Tästä johtuen alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta useiden suoritteiden hintoihin esitetään noin kymmenen prosentin korotuksia, jotta kustannusvastaavuus saadaan lähemmäs omakustannusarvoa.

Esitettyjen korotusten ja yleisen kustannustason nousun myötä omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 103 prosenttia (108,5 % v. 2022) ja alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuuden noin 57 prosenttia (55 % v. 2022).¹

Sekä omakustannusarvoon että alennettuun omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden osalta molemmissa suoriteryhmissä on suoritteita, joissa yksittäisten suoritteiden hinnat poikkeavat omakustannusarvosta. Poikkeamiin saattaa liittyä useita erilaisia syitä: hinta ei kata kaikkia kustannuksia, asiakkaalta ei ole laskutettu kaikkea suoritteiden tuottamiseksi tehtyä työtä tai kaikkia kustannuksia ei ole kirjattu kyseiselle

¹ Arviossa on käytetty oletusta, jonka mukaan kustannustason nousu vuonna 2024 olisi noin 5 prosenttia ja että myytävien suoritteiden määrä pysyisi ennallaan.

suoritteelle, työajanseurantaan ei ole kirjattu riittävästi työaikaa, maksullisen suoritteen tuottamiseen tehtyä työmäärä tai prosessia pitäisi keventää.

2 Esityksen keskeinen sisältö

Ehdotettu asetus vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa maksuasetusta (1357/2022). Asetuksen omakustannusarvoa alemmina perittäviä maksuja koskevaan 3 §:ään tehtäisiin seuraavia muutoksia.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävien poikkeusten ohella maksuttomiksi säädettäisiin myös ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset. Muutos olisi perusteltu, koska tällä kannustettaisiin luonnon tilan parantamista hyödyttävien toimenpiteiden tekemiseen.

Lisäksi maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohtaan tehtäisiin uudesta luonnonsuojelulaista (9/2023) johtuvat, esityksen perusteluissa tarkemmin kuvatut muutokset korvaamalla voimassa olevan maksuasetuksen alakohtien a-f mukaiset suoritteet seuraavilla suoritteilla (alakohdat a-i):

- a) 16 §:n 2 momentissa tarkoitettu poikkeus luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoituksesta;
- b) 54 §:n 1 momentissa tarkoitettu poikkeus yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä;
- c) 61 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta ja rauhoitusmääräysten lieventämisestä;
- d) 66 §:n 1 momentissa tarkoitettu poikkeus luontotyyppin hävittämisen- ja heikentämiskiellosta;
- e) 83 §:n 1-3 momentissa tarkoitettu poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä;
- f) 84 §:ssä tarkoitettu alueellinen poikkeus eliölajien suojelua koskevista säännöksistä, lukuun ottamatta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta vireille otettua asiaa;
- g) 89 §:ssä tarkoitettu poikkeus eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta;
- h) 93 §:n 3 momentissa tarkoitettu ELY-keskuksen lupa poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä;
- i) 94 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös maakunnallisen maisemanhoitoalueen lakkauttamisesta tai sitä koskevan päätöksen muuttamisesta

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättävän myös uusi alakohta jätelain (646/2011) mukaisiin suoritteisiin. Alakohta koskisi jätelain 48 e §:ssä tarkoitettua päätöstä, jonka Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kunnalle maksamista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 7 kohdan b-alakohdan mukaiseen suoritteeseen koskien porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettussa laissa (986/2011)

tarkoitettua ennakkotiedon antamista lisättäisiin kolttalain (253/1995) mukaiset ennakkotietopäätökset.

Lisäksi maksuasetukseen tehtäisiin eräitä oikeusministeriön laintarkastusyksikön esittämiä säädösteknisiä tarkennuksia sekä valtiovarainministeriön edellyttämiä valtion maksuperustelakiin liittyviä tarkennuksia. Muut muutokset verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen tehtäisiin asetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

Maksutaulukkoa koskevat muutokset

Maksuasetuksen liitteen kohtaan ”*A Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet*” ehdotetaan hintojen korottamista ympäristönsuojelulakiin (527/2014) perustuvien pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyviin valvontatoimiin.

Luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä perittäviin maksuihin tehtäisiin uudesta luonnonsuojelulaista (9/2023) johtuvat muutokset ja samalla korotettaisiin päätöksistä perittävien hintojen tasoa. Lisäksi luonnonsuojelua edistävään tutkimus tai opetustarkoitukseen myönnettävien poikkeusten ohella maksuttomiksi säädettäisiin myös ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset.

Jätelain (646/2011) mukaisiin suoritteisiin ehdotetaan lisättävän neljä uutta suoritetta. Kaksi ensimmäistä suoritetta koskisi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemää päätöstä ja kaksi jälkimmäistä suoritetta kunnille maksettavien korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvia kustannuksia, jotka tuottajan on jätelain 48 e §:n mukaan maksettava viranomaiselle. Suoritteista perittäisiin eri hinta tuottajayhteisöiltä ja tuottajilta.

Lisäksi korotettaisiin jätelain mukaisista muutoin kuin päätöksen tai vastavuoroisen tunnustamisen yhteydessä annettavista jäterekesteroitteista perittävää hintaa sekä tuottajarekesteroon hyväksymistä koskevista päätöksistä perittäviä hintoja.

Muihin ympäristö- ja luonnonvaratehtäviin liittyviin suoritteisiin tehtäisiin muutoksia korottamalla vesilain (587/2011) mukaiseen lupaan liittyvästä tarkkailusuunnitelmasta tai sen muutoksesta perittävää tuntihintaa. Vastaava korotus tehtäisiin myös patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesta padon luokittelupäätöksestä sekä vahingonvaaraselvityksestä ja turvallisuustarkkailuohjelman hyväksymisestä perittävään tuntihintaa.

Maksuasetuksen liitteen kohtaan ”*B Tienpidon suoritteet ja muut liikenteen suoritteet*” ehdotetaan hinnankorotuksia suoritteisiin, jotka koskevat lupaa suorittaa tiealueella muita kuin viestintä- ja sähköjohtojen, maakaasu- ja kaukolämpöputkien tai vesihuolto-putkien sijoittamiseen liittyviä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettuja töitä sekä sijoittaa tiealueelle muita rakenteita, rakennelmia ja laitteita kuin viestintä- ja sähköjohtoja, maakaasu- ja kaukolämpöputkia sekä näihin liittyviä rakenteita, rakennuksia ja laitteita.

Korotettaisiin myös hintoja, jotka koskevat maantielle pysyväisluontoisesti asetettavia liikenteen ohjauslaitteita koskevia lupia ja liittymälupia sekä liikennejärjestelmästä ja

maanteistä annetun lain (503/2005) mukaisia poikkeamispäätöksiä ja kielteisiä päätöksiä tienpitoa koskevista luvista.

Muutoksia ehdotetaan myös tien tilapäistä sulkemista koskevien suoritteiden maksuluokkien kuvauksiin ja lupahintoihin.

Lisäksi ajoneuvon siirtoa koskevien suoritteiden kuvauksen sanamuotoa muutettaisiin ja siirtoa koskevia maksuja korotettaisiin.

Maksuasetuksen liitteen kohtaa ”D Muut suoritteet” muutettaisiin lisäämällä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain mukaisiin ennakkotietopäätöksiin kolttalain (253/1995) mukaiset ennakkotietopäätökset. Muutettaisiin myös voimassa olevan maksutaulukon kohtaa ”Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa tarkoitettu luovutuslupa” siten, että se kattaisi porotilojen lisäksi myös luontaiselinkeinotilat ja kolttatilat. Lisäksi ehdotetaan, että uudeksi maksulliseksi suoritteeksi lisättäisiin myös pelkkä rajoituksista vapauttamista koskeva päätös.

Maksutaulukkoon lisättäisiin myös uusi omakustannusarvon mukainen tuntihintaperusteinen suorite: ”Muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen maksullinen suorite”.

3 Toimivalta

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuus perustuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 25 §:ään.

4 Esityksen perustelut

Ehdotetaan, että valtioneuvosto antaa asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 seuraavasti:

1 § Soveltamisala

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa maksuasetusta vastaavasti asetuksen soveltamisalasta. Ehdotettua asetusta sovellettaisiin ELY-keskusten, KEHA-keskuksen sekä TE-toimistojen suoritteisiin, ellei niistä ole toisin säädetty tai määrätty.

2 § Omakustannusarvon mukaiset maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Pykälä vastaisi muutoin voimassa olevaa maksuasetusta mutta sen otsikkoa ja viittauksia valtion maksuperustelakiin täsmennettäisiin. Pykälässä säädettäisiin valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista omakustannusarvon mukaisista maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista, joita perittäisiin asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. ELY-keskusten julkisoikeudellisista suoritteista peritään lähtökohtaisesti maksuperustelain 6 §:n 1 momentin mukainen

suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvan kokonaiskustannuksen (omakustannusarvo) mukainen maksu. Maksuperustelain 6 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta voidaan määrätä saman suuruinen maksu silloinkin, kun suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset poikkeavat toisistaan. Kiinteän maksun suuruutta määrättäessä on otettava huomioon suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus. ELY-keskusten maksupolitiikan linjausten mukaisesti julkisoikeudellisista suoritteista peritään pääsääntöisesti kiinteä omakustannusarvoa vastaava maksu.

3 § Omakustannusarvoa alemmina perittävät maksut

Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa maksuasetusta. Pykälään lisättäisiin tarkennuksena 2 §:ää vastaavasti maininta siitä, että pykälässä säädettyt maksut peritään liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Muutoksia tehtäisiin pykälän 1 momentin kohtiin 2, 3 ja 7. Lisäksi tehtäisiin säädösteknisiä tarkennuksia muun muassa tarkentamalla viittauksia substanssilainsäädäntöön. Pykälässä säädettäisiin maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuista omakustannusarvoa alemmina perittävästä suoritteista, joita vastaavia maksuja perittäisiin ELY-keskusten suoritteista. Omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittävien suoritemaksujen tulee ELY-keskusten yhteisen maksupolitiikan mukaisesti kattaa vähintään 75 prosenttia omakustannusarvosta.

Pykälän 1 kohdan mukaan tietyt ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset suoritteet hinnoitellaan omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan. Ympäristönsuojelulain mukaisista, lain valvontaan liittyvistä suoritteista on peritty omakustannusarvoa alemmaa maksua valvonnan maksullisuuden säätämisestä lähtien. Kuten muissakin ympäristönsuojelullisilla syillä perustelluissa alemmissa maksuissa, perusteltu syy kohtuullisille maksuille on varmistaa, että toiminnanharjoittajat tekevät ympäristönsuojelulaissa säädettyt ilmoitukset, vaikka niistä saattaa seurata maksuja aiheuttavia viranomaistarkastuksia. Ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyöminen saattaa johtaa suurempiin ja kumuloituihin ympäristövahinkoihin ja viime kädessä ympäristörikoksiin. Lisäksi on huomioitava, että ympäristönsuojelulain 206 §:n mukaisesti mikroyrityksiltä valtion valvontaviranomaisen tarkastuksista ja valvontatoimista perimien suoritemaksujen tulee olla kohtuullisia, ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne.

Ympäristönsuojeluun liittyvästä perustellusta syystä omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan peritään seuraavat suoritemaksut: a) melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tehtävän ilmoituksen käsittely (YSL 118 §); b) poikkeuksellisesta tilanteesta tehtävän ilmoituksen käsittely (YSL 120 §); c) pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittely ja valvontatoimet, ilmoituksen perusteella tehdyn päätöksen noudattamisen varmistamiseksi (136 §). Ympäristönsuojelulain 205 §:ssä säädetään ympäristönsuojelulain mukaisista maksuista. Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan valtion valvontaviranomainen voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 136 §:n 1 momentin mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-

aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista. Ympäristönsuojelulain 136 §:n 2 momentin mukaan valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä ympäristölupapäätöksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta säädetään ympäristönsuojelulain 85 §:ssä. Ympäristönsuojelulain 136 §:n 3 momentin mukaan ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

Lisäksi omakustannusarvoa alemman arvon mukaan hinnoiteltaisiin kohdan d) mukaan ympäristöluvassa asetettujen velvoitteiden tarkkailusuunnitelman ja sen muutoksen hyväksyminen (YSL 64 ja 65 §); e) ympäristönsuojelulain 205 §:ssä tarkoitetut suoritteet, jos toiminnan harjoittaja on ympäristönsuojelulain 206 §:n 2 momentissa tarkoitettu mikroyritys tai luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa; sekä f) tiedon merkitseminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YSL 223 §).

Pykälän 2 kohdan mukaisiin maksuihin tehtäisiin uudesta luonnonsuojelulaista (9/2023) johtuvat muutokset. Lisäksi luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävien poikkeusten ohella maksuttomiksi säädettäisiin myös ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset. Jälkimmäinen muutos olisi perusteltu, koska tällä kannustettaisiin luonnon tilan parantamista hyödyttävien toimenpiteiden tekemiseen.

Voimassa olevassa maksuasetuksessa luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja päätöksiä, joista ELY-keskus perii omakustannusarvoa alemman maksun, ovat poikkeus luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoituksesta; poikkeus luontotyyppin muuttamiskiellosta; poikkeus erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämis- ja heikentämiskiellosta; poikkeus eliölajien rauhoitussäännöksistä; lupa rauhoitetun lajin maahantuontiin, maastavientiin, myymiseen, vaihtamiseen taikka myytäväksi tai vaihdettavaksi tarjoamiseen ja muu luonnonsuojelulain nojalla annettu lupa.

Luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä on kymmenien vuosien ajan peritty omakustannusarvoa alemmaa suoritmaksua. Perusteluna alemmalle suoritmaksulle on luonnonsuojelun hyväksyttävyyys. Alemmalla suoritmaksulla halutaan varmistaa, että luonnonsuojelulain mukaisiin luvanvaraisiin toimenpiteisiin haetaan lupa, joissa toiminnan reunaehdot määritellään. Jos luvista määrättävät maksut koetaan kohtuuttomiksi, saatetaan toimia tehdä ilman lupia, mistä voi aiheutua suurempaa haittaa luontoarvoille kuin siinä tilanteessa, että lupaa on asianmukaisesti haettu.

Omakustannusarvoa alempaan hintaan voidaan näin ollen katsoa olevan ympäristönsuojelullinen syy.

Uudessa luonnonsuojelulaissa säädetään vuoden 1996 luonnonsuojelulain tavoin luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoitusta koskevasta poikkeuksesta (16 §:n 2 momentti), joten sitä koskevasta suoritteesta säädettäisiin myös jatkossa maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdan alakohdassa a. Poikkeus luontotyypin muuttamiskiellosta on uuden lain myötä muuttunut sanamuodoltaan poikkeukseksi luontotyypin hävittämisen- ja heikentämiskiellosta (66 §), joten maksuasetuksen sanamuotoa muutettaisiin tämän mukaisesti, ja kyseisestä suoritteesta säädettäisiin jatkossa maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdan alakohdassa d.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja maksuasetuksen liitteessä säädettäisiin jatkossa suoritteesta, joka koskee luonnonsuojelulain 54 §:ssä tarkoitettua poikkeusta yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä (alakohta b). Voimassa olevan maksuasetuksen mukaan maksu yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeamista koskevasta päätöksestä peritään asetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdan alakohdan f (muu luonnonsuojelulain nojalla annettu lupa) nojalla. Saman alakohdan nojalla peritään maksu myös Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymisen- ja levähdyspaikkojen suojelusta poikkeamista koskevasta suoritteesta, josta esitetään jatkossa perittävän maksu alakohdan e nojalla, kuten jäljempänä tarkemmin selostetaan.

Käytännössä ELY-keskukset ovat perineet voimassa olevan maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdan alakohdan f nojalla maksun myös luonnonsuojelulain 61 §:ssä tarkoitetuista yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamista tai rauhoitusmääräysten lieventämisestä koskevista päätöksistä, vaikka kysymyksessä ei varsinaisesti olekaan lupa-asia. Lakkauttamista tai rauhoitusmääräysten lieventämisestä koskevilla päätöksillä myös tosiasiallisesti annetaan hakijalle oikeus tehdä alueella jotakin, joka ei muuten olisi sallittua. Esityksen mukaan suoritteista, jotka koskevat yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamista tai rauhoitusmääräysten lieventämisestä tai niihin vertautuvaa, luonnonsuojelulain 94 §:ssä tarkoitettua maakunnallisen maisemanhoitoalueen lakkauttamista tai sitä koskevan päätöksen muuttamista, säädettäisiin jatkossa omissa alakohdissaan c ja i.

Eliölajien suojelusta poikkeamista koskevien päätösten suoritteet jakautuvat voimassa olevan maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja maksuasetuksen liitteessä neljään eri alakohtaan: poikkeus erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämisen- ja heikentämiskiellosta (alakohta c); poikkeus eliölajien rauhoitussäännöksistä (alakohta d); lupa rauhoitetun lajin maahantuontiin, maastavientiin, myymiseen, vaihtamiseen taikka myytäväksi tai vaihdettavaksi tarjoamiseen (alakohta e); ja muu luonnonsuojelulain nojalla annettu lupa (alakohta f). Alakohdan f nojalla maksu on peritty muun muassa päätöksistä, jotka koskevat Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevista erityissäännöksistä poikkeamista.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja maksuasetuksen liitteessä säädettäisiin jatkossa suoritteesta, joka koskee luonnonsuojelulain 83 §:ssä tarkoitettua poikkeusta eliölajien suojelua koskevista säännöksistä (alakohta e). Luonnonsuojelulain 83 §:n

piiriin kuuluvat poikkeukset eläinlajien rauhoituksesta, suurten petolintujen pesäpuiden suojelusta, kasvilajien rauhoituksesta, erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelusta, Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta sekä Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelusta. Näin ollen maksuasetuksessa ei jatkossa säädettäisi voimassa olevan maksuasetuksen tavoin erikseen omissa alakohdissaan suoritteista, jotka koskevat poikkeusta erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämis- ja heikentämiskiellosta ja eliölajien rauhoitussäännöksistä.

Maksuasetuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja maksuasetuksen liitteessä säädettäisiin suoritteesta, joka koskee luonnonsuojelulain 84 §:ssä tarkoitettua alueellista poikkeusta eliölajien suojelua koskevista säännöksistä (alakohhta f). Alakohhta f olisi uusi, sillä mahdollisuus alueellisen poikkeuksen myöntämiseen eliölajien suojelua koskevista säännöksistä on otettu voimassa olevaan luonnonsuojelulakiin uutena säännöksenä. ELY-keskuksen omasta aloitteesta vireille otetussa asiassa ei kuitenkaan perittäisi suoritemaksua.

Voimassa olevassa asetuksessa alakohdassa e säädetään luvasta rauhoitetun lajin maahantuontiin, maastavientiin, myymiseen, vaihtamiseen taikka myytäväksi tai vaihdettavaksi tarjoamiseen. Uuden luonnonsuojelulain 89 §:ssä säädetään poikkeuksista eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta. Sääntely koskee sekä rauhoitettuja eläin- ja kasvilajeja että Euroopan unionin tärkeinä pitämiä eliölajeja ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella luonnonvaraisina esiintyviä lintulajeja, lukuun ottamatta metsästyslain 5 §:ssä tarkoitettuja riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä tai lintudirektiivin liitteessä III lueteltuja lajeja. Maksuasetuksen sanamuoto muutettaisiin vastaamaan nykyistä luonnonsuojelulakia ja asiasta säädettäisiin jatkossa alakohdassa g. Luonnonsuojelulain 89 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen 87 ja 88 §:ssä säädettyistä kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen. Tutkimus- ja suojelu- sekä koulutustarkoitukset ei sisältyneet edellytyksenä aiempaan luonnonsuojelulakiin.

Pykälän 3 kohtaa muutettaisiin lisäämällä uusi e-alakohhta. Pykälän 3 kohdan mukaan omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittäisiin a) jätelaissa (646/2011) tarkoitettut päätökset jätehuoltorekisteriin ja tuottajarekisteriin hyväksymisestä; b) jätelain nojalla tehdyt merkinnät vastavuoroisesta tunnustamisesta; c) tuottajan vastuulle kuuluvaa jätehuoltoa koskevien seurantatietojen käsittely, d) jätelain 144 §:ssä tarkoitettut valvontasuoritteet, jos toiminnan harjoittaja on ympäristönsuojelulain 206 §:ssä tarkoitettu mikroyritys taikka luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa ja e) jätelain nojalla tehdyt päätökset kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista. Omakustannusarvoa alemman valvonnan toimenpiteiden hinnoittelu olisi yhtenäinen ympäristönsuojelulain ja jätelain osalta.

Jätelaissa tarkoitetuista suoritteista perittäisiin omakustannusarvoa alempi hinta ympäristönsuojelullisista syistä. Suoritteet liittyvät kiinteästi niissä tarkoitettun toiminnan valvomiseen. Jos jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen tai vastavuoroista tunnustamista koskevan merkinnän hinta koetaan kohtuuttoman

korkeaksi, se voi muodostua kannusteeaksi olla hakematta hyväksyntää tai merkintää rekisteriin. Toimijoita, jotka eivät ole hakeneet hyväksyntää tai merkintää jätehuoltorekisteriin on vaikea valvoa ja ne saavat laittomalla toiminnalla kilpailuetua rekisteriin hyväksytyihin tai merkittyihin toimijoihin verrattuna.

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä, tuottajavastuista jätehuoltoa koskevien seurantatietojen käsittely ja päätös kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista koskevat pääasiassa tuottajayhteisöjä. Tuottajayhteisön jäseninä olevat tuottajat rahoittavat tuottajayhteisön toiminnan, joten tuottajayhteisöltä kyseisistä suoritteista perittävät hinnat voivat yhdessä muiden tuottajavastuuseen liittyvien kustannusten kanssa kannustaa tuottajia olemaan liittymättä tuottajayhteisöön ja välttämään siten tuottajavastuun hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Jätelain 144 a §:n mukaan ympäristönsuojelulain 206 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua mikroyritykseltä perittävien jätelain 144 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen maksujen on oltava kohtuulliset ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne.

Ehdotettu uusi e) -alakohta perustuisi jätelain muutokseen (1096/2022), jossa lakiin lisättiin eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajavastuuta koskevia säännöksiä. Säännökset perustuvat tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2019/904. Jätelain muutos on tullut voimaan 1.1.2023.

Muutoksen yhteydessä jätelakiin lisättiin säännökset eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien kustannusvastuusta kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista. Jätelain 48 b §:n mukaan kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten, loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien, kosteuspyyhkeiden, ilmapallojen sekä suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan on vastattava tuotteista kunnille aiheutuvien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista vuosittain. Kyseistä pykälää on sovellettu kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten sekä suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajaan 1.1.2023 alkaen. Pykälää sovelletaan muiden siinä tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajaan 1.1.2025 alkaen.

Jätelain 48 e §:ssä säädetään tuottajien kunnille maksamiin korvauksiin liittyvästä menettelystä. Pykälän mukaan ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle jätelain 48 b §:ssä tarkoitetuista kertakäyttöisistä muovituotteista johtuvat jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Pirkanmaan ELY-keskus tekee kuntien ilmoitusten perusteella yhden päätöksen, jossa määrätään jokainen tuottajarekisteriin hyväksytty tuottajayhteisö ja yksittäinen tuottaja maksamaan korvaus kuntien kustannuksista. Jätelain 48 e §:n mukaan päätöksessä on eriteltävä jokaisen tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Päätös annetaan tiedoksi tuottajayhteisöille ja tuottajille sekä kustannuksensa ilmoittaneille kunnille. Tuottajayhteisö tai tuottaja maksaa korvaukset Pirkanmaan ELY-keskukselle, joka tilittää ne edelleen kunnille päätöksessä määrättyjen osuuksien mukaan. Jätelain 48 e

§:n mukaan tuottajan on maksettava myös korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

Jätelain muutoksen yhteydessä säädettiin vuodet 2023-2025 kestävästä siirtymäajasta, jonka aikana päätöksessä ilmoitettavien korvausten laskentaa on yksinkertaistettu. Siirtymäaikana tuottajayhteisön ja tuottajan tuoteryhmäkohtaisten korvausten määrittämisessä käytettävät kuntien vuosittaiset jätehuolto- ja siivouskustannukset per asukas ovat vakiot. Lisäksi eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1320/2022) säädetään jätehuolto- ja siivouskustannusten jakautumisesta keräyskustannuksiin ja siivoamiskustannuksiin vuosina 2023-2025 sekä eri tuoteryhmien osuuksista kyseisistä kustannuksista. Vuosien 2023-2025 osalta kunnat ilmoittavat Pirkanmaan ELY-keskukselle ainoastaan jätelain 48 g §:ssä tarkoitettua tupakkajätteen keräyksestä ja siihen liittyvästä neuvonnasta ja tiedotuksesta aiheutuvat kustannukset. Muilta osin tuottajayhteisöiden ja tuottajien korvaukset ja kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä lasketaan jätelain mainitun siirtymäsäännöksen ja mainitussa asetuksessa säädetyn kustannusjaon perusteella.

Pykälän 4 kohdan mukaan omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittäisiin liitetaulukon mukainen maksu ympäristönsuojelullisista syistä seuraavista muista ympäristösuoritteista: a) vesilain (587/2011) mukaiseen lupaan liittyvän tarkkailusuunnitelman tai sen muutoksen hyväksyminen; b) patoturvallisuuslain (494/2009) mukainen padon luokittelupäätös ja vahingonvaaraselvityksen ja turvallisuustarkkailuohjelman hyväksyminen, jollei padon omistajana ole valtio; c) maastoliikennelain (1710/1995) 8 §:ssä tarkoitettu kielteinen päätös koskien alueellista kieltoa ja rajoitusta; d) rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 10 a §:n mukainen poikkeamista koskeva päätös.

Kohdan 5 mukaan seuraavista liikennesuoritteista peritään omakustannusarvoa alempi hinta; a) Lupa suorittaa tiealueella muita kuin viestintä- ja sähköjohtojen, maakaasu- ja kaukolämpöputkien tai vesi- ja viemärijohtojen sijoittamiseen liittyviä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettuja töitä on suoriteryhmä, joissa valtaosa hallinnon asiakkaista on luonnollisia henkilöitä vailla taloudelliseen toimintaan liittyvää tarkoitusta. Tiealueella tapahtuvien töiden tekemiseen tarvittavasta luvasta perittäisiin omakustannusarvon mukainen suoritemaksu silloin, kun lupa koskisi maakaasu- ja kaukolämpöputkien tai vesi- ja viemärijohtojen sijoittamista tiealueelle, koska johtoja ja putkia koskevat luvat ovat poikkeuksetta taloudellisen toiminnan harjoittamista varten myönnettyjä, eikä omakustannusarvoa alempana perittäväälle maksulle ole valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 3 momentissa säädettyä perusteltua syytä.

Omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan perittäisiin lisäksi luvat tiealueella tapahtuvien töiden tekemiseen sekä b) lupa asettaa maantielle pysyväisluontoinen liikenteen ohjauslaite; c) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37 ja 38 §:n mukainen liittymälupa; ja d) kielteinen lupapäätös liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37, 38, 42, 44-47, 52 §:n tai tieliikennelain (729/2018) 70-72 § mukaisessa asiassa. Tämän mukaan omakustannusarvoa alempana voidaan periä kielteinen lupapäätös tienpitoa koskevassa asiassa. Tienpidon suoritteiden joukossa on

merkittävässä määrin luonnollisten henkilöiden hakemia suoritteita, jotka eivät liity taloudelliseen toimintaan.

Omakustannusarvoa alempi maksu on ollut käytössä useamman kymmenen vuoden ajan ja se on historiatietojen perusteella perustunut sekä sosiaaliin sekä liikenneturvallisuussyihin. Tienpitäjän intressi on varmistaa liikenneturvallisuus ja tienpidon toimivuus sekä huolehtia tieomaisuuden säilymisestä. On tärkeä, että tiealueella toimitaan asianmukaisesti ja haetaan luvanvaraisiin töihin luvat, joissa asiakas saa reunaehdot ja ohjeet toimintaansa. Jos lupien hinnat ovat erityisesti yksityishenkilöille kohtuuttomiksi koettuja, em. toimia tehdään ilman lupia, mistä aiheutuu liikenneturvallisuusongelmia ja haittaa teiden kunnossapidolle. Esimerkiksi palvelukohdeopasteiden osalta on nähty tärkeäksi kannustaa pienyrittäjiä hankkimaan viralliset liikennemerkit toiminnan opastamiseksi epävirallisten ilmoitusten sijaan. Yksistään merkkien hankkimisesta ja pystyttämisestä aiheutuvat kulut ovat usein toiminnan harjoittajille huomattavat.

Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaaliin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Liikenneturvallisuus on katsottu näihin verrattavaksi syyksi. Tätä tukee myös maksutaulukossa kyseisellä perusteella maksuttomaksi määrätty liittymän vähäinen siirto liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Kohdan 6 mukaan seuraavista kalastuslain (379/2015) mukaisista suoritteista perittäisiin maksu omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan: 53 §:n nojalla tehty kalastuksen rajoittamista koskeva päätös; b) 54 §:ssä tarkoitettu päätös yleiskalastusoikeuksien rajoittamisesta; c) 57 §:ssä tarkoitettu päätös pyyntimittojen poikkeamista koskevassa asiassa; d) 67 §:ssä tarkoitettu päätös kalaväylän määräämistä koskevassa asiassa; e) 71 §:ssä tarkoitettu päätös kalastuksen kieltämisestä padon läheisyydessä.

Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaaliin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Kalastuslain 53, 54, 57, 67 ja 71 §:iin liittyvien päätöksen tavoitteena on varmistaa kalastuksen kestävyys ja kalastuksen järjestäminen kalakantojen tilan mukaisesti. Kalastuslain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu. Mainituilla kalastuslain päätöksillä toimeenpannaan lain kalavarojen turvaamista, kalakantojen luontaisen elinkierron varmistamista sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuuden ylläpitoa ja suojelua. Päätöksillä varmistetaan kalakantojen suojelu kalastukselta, joka voisi aiheuttaa kalakannoille negatiivisia vaikutuksia. Lisäksi kalatalouden organisaatioiden

kynnys lähteä hakemaan kalastusta rajoittavia, mutta kalakantoja suojelevia päätöksiä kasvaa, jos päätöksistä perittävät hinnat koetaan liian korkeiksi.

Kohdan 7 alakohdan a mukaan tehokkaan muutoksenhakumahdollisuuden varmistamiseksi (oikeudenhoidosta johtuva perusteltu syy) Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 51 §:ssä tarkoitettu päätös ja riistavahinkolain (105/2009) 33 ja 41 §:ssä tarkoitettua kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen johdosta annetusta päätöksestä peritään omakustannusarvoa alempi maksu. Myös oikaisuvaatimuksesta tehdystä tutkimatta jättämisestä koskevasta päätöksestä peritään omakustannusarvoa alempi asetuksen liitteenä olevan suorittemaksutaulukon mukainen maksu. Jos päätöstä muutetaan oikaisua vaativan eduksi, maksua ei peritä lainkaan.

Maksuasetuksen kohdan 7 alakohdan b maksullisiin suoritteisiin lisättäisiin kolttalain (253/1995) 38 § 3 momentin mukainen ennakkotietopäätös. Voimassa olevan maksuasetuksen kohdan 7 alakohdan b mukaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) tarkoitettua ennakkotiedon antamisesta perittäisiin omakustannusarvoa alempi maksu. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 97 §:n 2 momentin mukaan ELY-keskus voi antaa tuen saajalle pyynnöstä sitovan ennakkotiedon siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide tuen maksamisen keskeyttämisen, takaisinperinnän tai valtionlainan määräämisen irtisanottavaksi. Ennakkotiedon antamisen omakustannushintaa alempi maksu perustuisi niin ikään oikeusturvan varmistamiseen.

Voimassa olevan maksuasetuksen perusteella on siis mahdollista periä käsittelymaksu ennakkotietopäätöksestä vain porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista säädetyn lain 97 §:n 2 momentin nojalla. Asiakkaiden tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun perusteella myös kolttalain nojalla annetut ennakkotietopäätökset tulee saattaa maksullisiksi päätöksiksi. Kolttalain 64 § mahdollistaa maksun määräämisen ennakkotietopäätöksen tekemisestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtion maksuperustelain 8 §:n nojalla niistä perusteista, joiden mukaan 1 momentissa mainituista suoritteista perittäisiin maksu omakustannusarvoa alemmina. Maksuperustelain 8 §:n 3 momentin mukaan asetuksella säädetään myös 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista kiinteistä maksuista sekä mistä päätöksestä, millä 6 §:n 3 tai 4 momentissa sanotulla perusteella ja miten maksun suuruus voidaan määrätä päätöksen omakustannusarvosta poiketen. Edelleen mainitussa momentissa säädettäisiin, että 1 momentin 1-4 ja 6 kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta maksut peritään omakustannusarvoa alemmina ympäristönsuojelullisesta syystä, 5 kohdassa tarkoitettujen suoritteiden osalta liikenneturvallisuuteen liittyvästä tai muusta perustellusta syystä ja 7 kohdassa tarkoitettujen suoritteiden osalta oikeudenhoitoon liittyvästä syystä. Perusteet ovat samat kuin edellisenkin maksuasetuksen aikana.

4 § Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet

Maksuasetuksen 4 §:ssä (Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet) säädettäisiin suoritteista, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisesti. Liiketaloudellisesti

hinnoiteltavia ovat lähtökohtaisesti ELY-keskusten, TE-toimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteet, joiden tuottamista ei voida pitää niiden lakisääteisenä tehtävänä tai jota varten niille ei ole valtion talousarvioissa budjetoitu varoja. Jos ELY-keskus, kehittämis- ja hallintokeskus tai TE-toimisto tuottaa liiketaloudellisia suoritteita muutoin kuin säädöspäätöksellä toiselle valtionhallinnon virastolle, suoritteiden tuottamisesta veloitetaan pääsääntöisesti suoritteiden tuottamisesta aiheutuneet kustannukset (omakustannusarvon mukainen hinta).

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan liiketaloudellisesti toimeksiantoon perustuvat lausunnot ja palvelut valtionhallinnon ulkopuolisille, jotka eivät välittömästi tue hallinnon maksutonta toimintaa. Tällaisia ovat esimerkiksi liikeyritysten pyytämät asiantuntijalausunnot tai suunnittelutyö, jota ei tehdä julkisoikeudellisen suoritteiden tuottamiseksi. Momentin 2 kohdan mukaan liiketaloudellisesti hinnoiteltavaa olisi asiakirjojen kopiointi, muu jäljentäminen ja lähettäminen, lukuun ottamatta 3 momentissa tarkoitettuja kopioita ja tulosteita. Momentin 3 kohdan mukaan ELY-keskusten, TE-toimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen toimitilojen käyttö olisi valtionhallinnon ulkopuolisille maksullista ja hinnoiteltaisiin käyttöön liittyvine kuluineen (siivous, toimistopalvelut) liiketaloudellisin perustein. Momentin 4-7 kohtien mukaan kirjasto- ja tietopalvelut, julkaisut, tallenteet ja muut vastaavat tavarat ja teoskappaleet sekä hallinnossa tuotettujen menetelmien, tietojärjestelmien ja vastaavien myynti ja käyttöoikeuksien ja muiden oikeuksien luovuttaminen sekä käyttö- ja tukipalvelut hinnoiteltaisiin niin ikään liiketaloudellisin perustein. Tämä luettelo ei olisi tyhjentävä. Kohdan 8 mukaan myös muut 1-7 kohdassa tarkoitettuja suoritteita vastaavat suoritteet hinnoiteltaisiin liiketaloudellisin perustein. Yhteistä näille suoritteille on se, että niiden tuottaminen ei kuulu ELY-keskusten, kehittämis- ja hallintokeskuksen tai TE-toimiston lakisääteisiin tehtäviin tai ne eivät välittömästi liity näiden virastojen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan tietojen ja julkaisujen kansainvälisestä luovutuksesta sekä tietojen kansallisesta luovutuksesta tutkimus- tai opetustarkoituksiin ei peritä maksua, jos maksuttomuus perustuu vastavuoroisuuteen tai yleiseen kansainväliseen tai kansalliseen käytäntöön ja käyttö on kehittämis- ja hallintokeskuksen määrittelemien käyttöehtojen mukaista.

Pykälän 3 momentin mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:n 2 momentissa tarkoitettua tiedon esille hakemisesta sekä saman lain 34 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kopioiden ja tulosteiden antamisesta perittävistä maksuista päättää kehittämis- ja hallintokeskus ottaen huomioon, mitä mainitussa 34 §:ssä säädetään. Tiedon hakeminen on maksullista silloin, kun on pyydetty asiakirjaa, joka ei julkisuuslain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ole yksilöitävissä ja löydettävissä viranomaisen tämän lain mukaisesti pitämästä asiakirjarekisteristä siinä käytettävän asiakirjaluokittelun eikä asiakirjan tunnusteen avulla taikka sähköisesti ylläpidetystä rekisteristä sen hakutoimintojen avulla. Kehittämis- ja hallintokeskus ottaa maksuista päättäessään huomioon, mitä julkisuuslain 34 §:ssä säädetään.

5 § Eräitä julkisoikeudellisen maksun perintää koskevia säännöksiä

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa maksuasetusta vastaavasti eräistä julkisoikeudellisen maksun perintää koskevista säännöksistä. Pykälän 1 momentin mukaan peruutetusta tai täydentämättä jätetystä hakemuksesta perittäisiin tehtyä työmäärää vastaava osuus maksutaulukon mukaisesta maksusta.

Pykälän 2 momentin mukaan myönteisestä ja kielteisestä päätöksestä perittäisiin saman suuruinen maksu, jollei liitteenä olevassa maksutaulukossa toisin mainittaisi.

Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuimen muutoksenhaun johdosta uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian käsittelymaksusta vähennettäisiin, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta päätöksestä on peritty.

6 § Voimaantulo

Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta ja voimassaoloajasta. Asetus tulisi voimaan 1.1.2024 ja olisi voimassa 31.12.2024 asti.

Voimassa oleva maksuasetus annettiin vuodeksi. Vuoden pituista voimassaoloaikaa asetukselle pidetään tarkoituksenmukaisena siitä syystä, että asetukseen tulee sen laajuudesta johtuen usein päivitystarpeita. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että asetukset olisi voimassa vuoden 2024 loppuun asti. Tarvittaessa asetukseen voidaan tehdä muutoksia myös sen voimassa ollessa, jos se on tarpeen esimerkiksi uuden lainsäädännön perusteella.

Maksutaulukko

Maksuasetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon esitettäisiin seuraavia muutoksia voimassa olevaan maksuasetukseen ja -taulukon verrattuna.

Kohta A Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet

Valvontatoimet, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehdyn päätöksen johdosta

Suoritteiden maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteiden kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
- valvontatoimenpiteet alle 6 h	150	165
- valvontatoimenpiteet 6 – 13 h	385	425
- valvontatoimenpiteet 14 – 27 h	1 155	1270

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukaiset päätökset

Asetuksen maksutaulukon suoritteita koskevat kuvaukset päivitettäisiin edellä kuvattujen, uuteen luonnonsuojelulakiin perustuvien, muutosten mukaisesti (alle omakustannusarvon hinnoiteltavat suoritteet). Lisäksi maksuihin esitettäisiin jäljempänä selostettuja korotuksia. Lisättäisiin myös uusi omakustannusarvon mukaisesti hinnoiteltu ajankäyttöön perustuva maksu (70 euroa/tunti) jäljempänä selostettavin perustein.

Uuteen luonnonsuojelulakiin perustuvat suoritteet ja maksut olisivat seuraavat:

Suorite	euroa (€)
* 16 §:n 2 momentissa tarkoitettu poikkeus luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoituksesta	316
* 54 §:n 1 momentissa tarkoitettu poikkeus yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä	316
* 61 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta tai rauhoitusmääräysten lieventämisestä	316
* 66 §:n 1 momentissa tarkoitettu poikkeus luontotyyppin hävittämis- ja heikentämiskiellosta	316
* 83 §:n 1–3 momentissa tarkoitettu poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä	316
* 84 §:ssä tarkoitettu alueellinen poikkeus eliölajien suojelua koskevista säännöksistä	346
* 89 §:ssä tarkoitettu poikkeus eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta	316
* 93 §:n 3 momentissa tarkoitettu ELY-keskuksen lupa poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä	316
* 94 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös maakunnallisen maisemanhoitoalueen lakkauttamisesta tai sitä koskevan päätöksen muuttamisesta	316
* Luonnonsuojelulain mukaisiin päätöksiin liittyvä maastokatselmusmaksu hallintolain 38 §:n mukaisesta katselmuksesta ja 39 §:n mukaisen tarkastuksen suorittamisesta, kun katselmus ja tarkastus liittyvät	167

luonnonsuojelulain mukaiseen ja tämän maksuasetuksen nojalla maksulliseen suoritteeseen	
Luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen taikka ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta vireille otetussa asiassa myönnetty alueellinen poikkeus eliölajien suojelua koskevista säännöksistä on maksuton.	
ELY-keskus perii ajankäyttöön perustuvat maksut (70 euroa/tunti) seuraavista suoritteista:	
Luonnonsuojelulain 103 §:n 3 momentissa tarkoitettu hyvityssuunnitelmaa koskeva lausunto. Maksua ei kuitenkaan peritä maanomistajalta, joka on yksityishenkilö.	
Luonnonsuojelulain 103 §:n 4 momentissa tarkoitettu lausunto tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä. Maksua ei kuitenkaan peritä maanomistajalta, joka on yksityishenkilö.	
Luonnonsuojelulain 103 §:n 5 momentissa tarkoitettu luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin merkintä. Maksua ei kuitenkaan peritä maanomistajalta, joka on yksityishenkilö.	
Luonnonsuojelulain 104 §:ssä tarkoitettu päätös hyvityksen korvaavuudesta.	
Luonnonsuojelulain 107 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu hyvittämistoimenpiteiden toteuttamisen valvonta.	
Edellä mainittujen ajankäyttöön perustuvien maksujen lisäksi peritään suoritteen tuottamiseen liittyvät matkakustannukset.	

Maksuihin, jotka koskevat poikkeusta luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoituksesta ja poikkeusta luontotyyppin hävittämisen- ja heikentämiskiellosta, sekä hallintolain mukaiseen maastokatselmusmaksuun tehtäisiin 11 %:n suuruinen korotus. Korotus perustuisi ELY-keskusten kustannusten nousuun. Kyseisiä maksuja on tarkistettu edellisen kerran vuoden 2014 maksuasetuksessa.

Kuten edellä on todettu, eliölajin suojelua koskevista säännöksistä poikkeamista koskevan suoritteiden piiriin sisältyisivät jatkossa kaikki luonnonsuojelulain 83 §:ssä tarkoitetut poikkeukset. Ehdotettu muutos merkitsisi myös, että jatkossa kaikista suoritteista, jotka koskevat eliölajin suojelusta poikkeamista, perittäisiin saman suuruinen maksu. Maksu vastaisi voimassa olevan maksuasetuksen mukaista erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämisen- ja heikentämiskiellosta poikkeamista koskevaa suorittemaksua korotettuna 11 %:lla. Osassa tähän asiaryhmään kuuluvista suoritteista suorittemaksua korotettaisiin tosiasiallisesti enemmän voimassa olevaan maksuasetuksen mukaiseen tasoon verrattuna, koska jatkossa esimerkiksi eläinlajien rauhoituksesta poikkeamista ja Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymisen- ja levähdyspaikkojen suojelusta poikkeamista koskevista suoritteista perittäisiin saman suuruinen maksu kuin erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämisen- ja heikentämiskiellosta poikkeamista koskevasta suoritteesta. Maksun korottaminen sanotulle tasolle on varsin perusteltua, koska kyseisten poikkeamishakemusten käsittely ja ratkaiseminen vastaa työmäärältään erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämisen- ja heikentämiskielloa koskevan poikkeamishakemuksen käsittelyä ja ratkaisemista.

Suoritteesta, joka koskee alueellista poikkeusta eliölajien suojelua koskevista säännöksistä silloin, kun asia on tullut vireille muun tahon kuin ELY-keskuksen aloitteesta, ehdotetaan perittäväksi suurempi maksu kuin eliölajin suojelua koskevista säännöksistä poikkeamista koskevasta suoritteesta, sillä se on työmäärältään suurempi kuin 83 §:n mukainen poikkeamispäätös. Päätöksen tekeminen vaatii enemmän resursseja asian selvittämiseen laajempaa aluetta koskien.

Suoritteesta, joka koskee poikkeusta eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta, ehdotetaan perittäväksi saman suuruinen maksu kuin kohtien a–e suoritteista.

Yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeamista, yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamista tai rauhoitusmääräysten lieventämistä sekä maakunnallisen maisemanhoitoalueen lakkauttamista tai sitä koskevan päätöksen muuttamista koskevien suorittemaksujen tasoa korotettaisiin samalle tasolle muiden poikkeamista koskevien päätösten suorittemaksujen kanssa. Kyseisiin asiaryhmiin kuuluvien hakemusten ja esitysten käsittely ja ratkaiseminen vertautuvat työmäärältään muihin luonnonsuojelulaista poikkeamista koskeviin suoritteisiin. Lisäksi sellaisten määräajoin toistettavien hankkeiden osalta, jotka voitaneen katsoa yleisen edun kannalta erittäin tärkeiksi, ei ole aina yksiselitteistä, sovelletaanko rauhoitusmääräyksistä poikkeamista vaiko lieventämistä koskevaa menettelyä. Samoin rauhoitusmääräyksistä poikkeamista koskeviin asioihin liittyy yleensä maanomistajan kuuleminen silloin, kun hakijana on muu taho kuin maanomistaja.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen lakkauttamista tai sitä koskevan päätöksen muuttamista koskevan suoritteiden työmäärän voidaan katsoa vastaavan luonnonsuojelulain 61 §:n yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamista tai rauhoitusmääräysten lieventämistä koskevan päätöksen työmäärää, joten maksua ehdotetaan saman suuruiseksi luonnonsuojelulain 61 §:n mukaisten päätösten kanssa. Uuden luonnonsuojelulain 11 luvussa säädetään vapaaehtoisesta ekologisesta

kompensoitavasta. Lain 103 §:n 3 momentissa tarkoitettu hyvityssuunnitelmaa koskevasta lausunnosta, 103 §:n 4 momentissa tarkoitettu tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä annettavasta lausunnosta, 103 §:n 5 momentissa tarkoitettu luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin merkinnästä, 104 §:ssä tarkoitettu hyvityksen korvaavuudesta annettavasta päätöksestä sekä 107 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu hyvittämistoimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta määrättävät maksut ELY-keskus perisi omakustannushintaan ja ajankäyttöön perustuen. Suoritemaksu olisi 70 euroa/tunti. Maksua ei kuitenkaan 103 §:n 3 momentin mukaisen lausunnon ja 103 §:n 4 momentin mukaisen lausunnon osalta perittäisi maanomistajalta, joka on yksityishenkilö. Luonnonsuojelulakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 76/2022 vp, s. 238) todetaan, että kannustavuuden lisäämiseksi maanomistajien halukkuutta lähteä mukaan ennakolliseen hyvittämistoimenpiteiden tuottamiseen olisi kuitenkin tärkeää tukea siten, että ennakollisen hyvittämissuunnitelman hyväksyminen ja suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksen varmentaminen olisi yksityishenkilöille maksutonta ainakin järjestelmän alkuvaiheessa. Lisäksi luonnonsuojelulain 103 §:n 5 momentissa tarkoitettu maanomistajan hakemuksesta tehtävä rekisteröinti olisi maksuton samoin perustein, sillä se liittyy kiinteästi suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksen varmentamiseen.

Edellä mainittujen ajankäyttöön perustuvien maksujen lisäksi perittäisiin suoritteiden tuottamiseen liittyvät matkakustannukset. Ajankäyttöön perustuva hinnoittelu on voimassa olevassa asetuksessa käytössä jo tietyissä kalastuslain mukaisissa ja kalataloudellisissa suoritteissa.

Jätelain (646/2011) mukaiset suoritteet

Maksutaulukon kohtaan ”Jätelain (646/2011) mukaiset suoritteet” lisättäisiin neljä uutta suoritetta seuraavasti:

Suorite	euroa (€)
* Jätelain 48 e §:ssä tarkoitettu päätös kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista erikseen kultakin tuottajalta, jolle päätöksellä osoitetaan maksuvelvollisuus	200
* Jätelain 48 e §:ssä tarkoitettu päätös kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista erikseen kultakin tuottajayhteisöltä, jolle päätöksellä osoitetaan maksuvelvollisuus	450
Kunnalle maksettavien jätehuolto- ja siivouskustannusten korvausten perimisestä ja tilittämisestä aiheutuvat kustannukset, jotka peritään tuottajalta	150
Kunnalle maksettavien jätehuolto- ja siivouskustannusten korvausten perimisestä ja tilittämisestä aiheutuvat	310

kustannukset, jotka peritään tuottajayhteisöltä	
--	--

Kaksi ensimmäistä suoritetta koskisi edellä kuvattua Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemää päätöstä ja kaksi seuraavaa suoritetta kunnille maksettavien korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvia kustannuksia, jotka tuottajan on jätelain 48 e §:n mukaan maksettava viranomaiselle. Suoritteista perittäisiin eri hinta tuottajayhteisöiltä ja tuottajilta.

Päätöksen hinnaksi ehdotetaan 450 euroa erikseen kultakin tuottajayhteisöltä, jolle päätöksellä osoitetaan maksuvelvollisuus kunnalle maksettavista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista. Päätöksen tuotantokustannukset syntyvät siirtymäkaudella 2023-2025 kuntien väkiluvun tarkistamisesta ja korvausten laskemisesta kertomalla väkiluku kunkin kunnan osalta asetuksessa säädetyillä jätehuolto- ja siivouskustannuksilla sekä päätöksen laatimisesta. Tupakkaroskisten ja neuvonnan osalta kustannukset syntyvät kuntien ilmoitusten vastaanottamisesta ja tarkistamisesta, tarvittavista täydennyspyynnöistä sekä päätöksen laatimisesta. Siirtymäkauden jälkeen myös muiden kuin tupakkatuotteiden osalta siirrytään menettelyyn, jossa kunnat ilmoittavat todelliset kustannuksensa. Koska kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksiin liittyvä menettely on uusi, ei vielä ole seurantatietoa siitä, millainen tuotantokustannus päätöksen tekemisestä tosiasiaissa aiheutuu. Pirkanmaan ELY-keskus keräisi tietoa päätöksestä aiheutuvista kustannuksista vuoden 2024 aikana. Tarvittaessa päätöksestä perittävää hintaa muutettaisiin myöhemmin kustannuksista kerättyjen seurantatietojen perusteella. Hintaa olisi tarpeen tarkastella uudelleen erityisesti vuosien 2023-2025 siirtymäajan jälkeiselle ajalle, jolloin kunnat alkavat ilmoittaa todelliset jätehuolto- ja siivouskustannuksensa.

Jätelain 62 §:n 2 momentin mukaan Pirkanmaan ELY-keskus voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta. Käytännössä yksittäisten tuottajien hyväksyminen tuottajarekisteriin on harvinaista. Koska yksittäisten tuottajien hyväksyminen tuottajarekisteriin on kuitenkin mahdollista, ehdotetaan taulukossa määriteltävän erikseen yksittäiseltä tuottajalta perittävä maksu. Yksittäiseltä tuottajalta ehdotetaan perittävän päätöksestä 200 euroa, sillä yksittäisen tuottajan osuuden päätöksestä aiheutuvista kustannuksista arvioidaan olevan pienempi kuin tuottajayhteisön.

Tämänhetkinen arvio on, että maksuvelvollisuus osoitettaisiin päätöksessä viidelle tuottajayhteisölle, jolloin päätöksestä perittävä maksu olisi yhteensä 2 250 euroa. Päätöksestä ehdotetaan perittävän kiinteä maksu, sillä suorite tuotetaan vain yhden kerran vuodessa ja sen tuotantokustannus ei oletettavasti poikkea olennaisesti eri vuosina. Päätöksestä perittävät maksut ehdotetaan perittävän omakustannusarvoa alempana ympäristönsuojeluun liittyvistä syistä, mikä olisi linjassa muiden jätelain tuottajavastuuvälvön maksullisten suoritteiden kanssa.

Kunnalle maksettavien korvausten perimisestä ja tilittämisestä aiheutuvista kustannuksista ehdotetaan perittävän tuottajayhteisöltä 310 euroa ja yksittäiseltä tuottajalta 150 euroa. Maksu sisältäisi korvausten laskuttamisesta ja edelleen tilittämisestä, laskujen asiataarkastuksesta ja hyväksymisestä, kirjanpidosta, saatavien perinnästä sekä muusta taloushallinnosta ja raportoinnista aiheutuvat kustannukset. Toimintatapa korvausten perimisen ja edelleen tilittämisen osalta on niin ikään uusi, joten seurantatietoa tai vertailutietoa tosiasiallisista kustannuksista ei ole. Suoritteiden aiheuttamia kustannuksia seurataan ja tarvittaessa muutetaan myöhemmin. Maksu ehdotetaan perittävän kiinteänä, sillä yksittäisten suoritteiden tuotantokustannukset eivät oletettavasti poikkea toisistaan oleellisesti. Maksu perittäisiin omakustannusarvon mukaisena.

Pirkanmaan ELY-keskus tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista ja perii ja tilittää korvaukset ensimmäisen kerran vuonna 2024. ELY-keskusten suoritteisiin ehdotettavat muutokset olisi tästä syystä tarpeen saada voimaan 1.1.2024 mennessä.

Lisäksi korotettaisiin suoritteiden ”Muutoin kuin päätöksen tai vastavuoroisen tunnustamisen yhteydessä annettu ote jätehuoltorekisteristä” hintaa 70 eurosta 80 euroon, jotta suoritteiden kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa. Kyseessä on alle omakustannusarvon mukaisesti hinnoiteltu suorite.

Korotettaisiin myös jätelain mukaisista tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevista päätöksistä perittäviä maksuja. Pirkanmaan ELY-keskus on jätelain mukainen valtakunnallinen tuottajavastuuta valvova viranomainen. Tuottajavastuun tiettyjen suoritteiden maksuasetuksen mukainen suoritehinnasto on ollut muuttumaton vuodesta 2015 alkaen. EU:n jätesäädöspakettiin liittyvät jätelain 19.7.2021 voimaan tullut muutos sekä tulevat muutokset ja tuottajavastuualoja koskevien asetusten uudistaminen on osin lisännyt ja lisää tulevaisuudessa valvontaviranomaisen tehtäviä tuottajien ja tuottajayhteisöjen (sekä valtuutettujen edustajien) tuottajarekisteröintiä koskevassa päätöksenteossa muun muassa tuottajien omavalvontasuunnitelmien ja mukautettujen maksujen osalta. Pitkään samana pysynyt suoritehintaa sekä lisääntyneet tehtävät ovat johtaneet siihen, että tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen maksu poikkeaa merkittävästi käsittelyn todellisista kustannuksista eikä siten täytä alle omakustannusarvon mukaisesti hinnoitelluille suoritteille määriteltyä kustannusvastaavuuden vaatimusta. Edellä mainituista syistä johtuen seuraaviin tuottajarekisteriin hyväksymistä koskeviin päätöksiin liittyviä maksuja ehdotetaan maltillisesti korotettavaksi seuraavasti:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen maksu, euroa (€)	Uusi maksu, euroa (€)
*Jätelain 106 §:ssä tarkoitettu päätöksen muuttaminen tai tarkistaminen	300 euroa	330 euroa

* Päätös tuottajayhteisön hyväksymisestä tuottajarekisteriin	7000 euroa	7 700 euroa
* Päätös usean tuottajan juomapakkausten palautusjärjestelmän hyväksymisestä tuottajarekisteriin	7000 euroa	7 700 euroa
* Päätös yksittäisen tuottajan juomapakkausten palautusjärjestelmän hyväksymisestä tuottajarekisteriin	700 euroa	770 euroa

Muut ympäristö- ja luonnonvaratehtäviin liittyvät suoritteet

Vesilain (587/2011) mukaiseen lupaan liittyvän tarkkailusuunnitelman tai sen muutoksen suoritteiden tuntihintaa korotettaisiin 55 eurosta/tunti 58 euroon/tunti. Ehdotettu hinta vastaa ympäristönsuojelulain mukaisissa vastaavissa suoritteissa käytettyjä hintoja. Yhteistarkkailuohjelmissa voi olla sekä ympäristönsuojelulain että vesilain mukaisia tarkkailuja ja yksittäiseen toimintaan voi liittyä molempien lakien mukaisia tarkkailuja. Mainittujen lakien mukaiset tarkkailut vastaavat toisiaan työn vaativuuden suhteen.

Lisäksi korotettaisiin patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesta padon luokittelupäätöksestä sekä vahingonvaaraselvityksestä ja turvallisuustarkkailuohjelman hyväksymisestä perittävää tuntihintaa 55 eurosta 58 euroon. Ehdotettu hinta vastaa ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla tehtävän vastaavan työn hintaa.

Kohta B Tienpidon suoritteet ja muut liikenteen suoritteet

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettu lupa suorittaa tiealueeseen kohdistuvia töitä sekä sijoittaa tiealueelle rakenteita, rakennelmia ja laitteita (muuta kuin viestintä- ja sähköjohtoja, maakaasu- ja kaukolämpöputkia tai vesihuoltoputkia) tai käyttää tiealuetta tai sillä olevia rakenteita, rakennelmia ja laitteita muihin kuin maantietarkoituksiin

Suoritteen maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
-* Työ kohdistuu pistemäiseen kohteeseen maantiealueella (enintään 50	50	60

metrin matkalle) ja liikenteen ohjausta ei tarvita tai liikenteenohjaukseksi riittää tietyömerkit ja sulkupylväät pientareelle työkohteen kohdalle ja tiealueella ei tarvita koneellista kaivua		
-* Työ, jossa pistemäisiä kohteita on vähintään kuusi ja / tai työkohteen pituus on maantiealueilla yhteensä vähintään 5 000 metriä	500	550
-* Muu kuin kahdessa edellisessä kohdassa tarkoitettu työ	200	220

Lupa asettaa maantielle pysyväisluontoinen liikenteenohjauslaite

Suoritteen maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
-* Palvelukohteiden viitoitus	350	385
-* Palvelukohteiden viitoitusluvan uusiminen muutoksitta	100	110
-* Muut liikenteenohjauslaitteet	180	200
-* Muita liikenteenohjauslaitteita koskevan luvan uusiminen muutoksitta	100	110

Lupa tien tilapäiseen sulkemiseen

Ehdotetaan muutettavan maksutaulukon tien tilapäistä sulkemista koskevien suoritteiden maksuluokkien kuvauksia ja lupahintoja. Uudet esitetyt kuvaukset ja maksut ovat seuraavat:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
Kanta-, seutu- tai yhdysteiden sulkemista edellyttävä tapahtuma, jossa yksi maantie tai osia niistä suljetaan. Pistemäinen tapahtuma kanta-, seutu- tai yhdysteiden risteysalueella	50	100
Kanta-, seutu- tai yhdysteiden sulkemista edellyttävä tapahtuma, jossa vähintään kaksi maantietä tai osia niistä suljetaan, ja suljettava tiepituus on alle 10 km (pois lukien pistemäiset tapahtumat). Moottoriajoneuvoille tarkoitetut nopeuskilpailut, jossa suljettava tiepituus on alle 100 km	200	300
Valtatien, valtateiden tai niiden osien sulkemista edellyttävät tapahtumat. Kanta-, seutu- tai yhdysteiden sulkemista edellyttävä tapahtuma, jossa vähintään kaksi maantietä tai osia niistä suljetaan, ja suljettava tiepituus on vähintään 10 km. Moottoriajoneuvoille tarkoitetut nopeuskilpailut, joissa suljettava tiepituus on vähintään 100 km	500	500

Päätökset, jotka koskevat tien tilapäistä sulkemista tapahtumien vuoksi, siirtyivät lakimuutosten myötä 1.6.2020 poliisilta ELY-keskusten valmisteltaviksi. ELY-keskusten työssä on osoittautunut, että lupamaksut, jotka määrättiin toiminnan siirtyessä ELY-keskuksille, ovat työmäärään nähden liian pieniä. Tien tilapäistä sulkemista koskeva lupaprosessi on usein suhteellisen työläs sisältäen vuoropuhelua tapahtuman järjestäjien kanssa, koska tapahtumat sijoittuvat myös vilkkaille tieverkon osille. Lisäksi lupaprosessiin liittyvä lakisääteinen yleistiedoksiantomenettely aiheuttaa merkittävää lisätyötä, mitä ei toiminnan alkaessa ja lupahintoja määritettäessä osattu ottaa huomioon. Näiden seikkojen vuoksi lupamaksuihin esitetään korotuksia.

Ottaen huomioon lupamaksujen omakustannusarvo maksuihin olisi mahdollista tehdä esitettyä suurempia korotuksia. Suurempia korotuksia ei kuitenkaan esitetä, koska on tunnistettu, että lupaprosessi sisältää sellaisia vaiheita, joita olisi syytä keventää ja näitä keventämistoimenpiteitä on tarkoitus lähteä selvittämään. Omakustannusarvoa vastaavaa hintaa pyritään siis lähestymään jatkossa kustannusten pienentämisen avulla, ei suoraan hinnan nostamisen kautta.

Lisäksi maksuluokkien tekstikuvauksia muutettaisiin niin, että osa keskimmäiseen maksuluokkaan aiemmin kuuluneista tapahtumista siirtyisi kalleimpaan maksuluokkaan. On osoittautunut, että nykyisellään keskimmäiseen maksuluokkaan kuuluu tapahtumia (etenkin haastavissa liikenneympäristöissä tapahtuvat triathlon tapahtumat), jotka työllistävät merkittävästi. Näiden tapahtumien tulisi kuulua kalleimpaan maksuluokkaan.

Liittymäluvat

Suoritteiden maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteiden kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite):

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
-* Asunto-, loma-asunto-, maa- ja metsätalousliittymät	200	220
-* Elinkeinonharjoittajan liittymä	400	440

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 47 §:n mukaiset poikkeamis päätökset rakentamisesta maantien suoja- ja näkemäalueelle

Suoritteiden maksuluokkien hintoja korotettaisiin seuraavasti verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen, jotta suoritteiden kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen hinta, euroa (€)	Uusi hinta, euroa (€)
- Asunto- ja loma-asuntokiinteistöihin liittyvät	200	220
- Yritystoimintaan liittyvät	400	440

Kielteinen päätös tässä maksutaulukossa edellä mainituista tienpitoa koskevista luvista

Suoritteen hintaa korotettaisiin 50 eurosta 55 euroon, jotta suoritteen kustannusvastaavuus saataisiin lähemmäs omakustannusarvoa (alle omakustannusarvon hinnoiteltu suorite).

Ajoneuvon siirto

Maksutaulukon ajoneuvon siirtoa koskevien suoritteiden sanamuotoa ehdotetaan muutettavan seuraavaan muotoon ja hintoihin esitetään seuraavia korotuksia:

Suorite	Voimassa olevan asetuksen mukainen maksu, euroa (€)	Uusi maksu, euroa (€)
Muu ajoneuvo kuin kuorma-auto tai raskas ajoneuvo:		
- Siirto varastoon	220	250
- Lähisiirto	110	125
Päätös kuorma-auton, raskaan ajoneuvon tai niihin rinnastettavan ajoneuvon taikka ajoneuvoyhdistelmän lähisiirrosta tai siirrosta varastoon. Näiden hinaus kustannukset laskutetaan erikseen toteutuneiden kustannusten mukaisesti.	90	100

Laissa ajoneuvojen siirtämisestä (1508/2019) tarkoitetut maanteille jätettyjen ajoneuvon siirtoa koskevat viranomaistehtävät on keskitetty Lapin ELY-keskukselle ELY-keskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1373/2018) 15 §:n nojalla. Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 11 §:n mukaisesti ajoneuvon omistaja tai haltija on velvollinen korvaamaan viranomaiselle ajoneuvon siirtojärjestelyistä, siirtämisestä, säilyttämisestä ja hallinnoinnista sekä hylätyn ajoneuvon tai romuajoneuvon jätahuollosta aiheutuneet kustannukset.

Ajoneuvojen siirtämisestä perittävät maksut määräytyvät maksuasetuksen maksutaulukon mukaisesti. Maksutaulukon sanamuoto ja hinnat ovat pysyneet samana ainakin viimeisen kymmenen vuoden ajan. Käytännön virkatyössä on havaittu täydennystarpeita, jotta maksuasetuksen maksutaulukon sanamuoto olisi kiistatta sovellettavissa kaikkiin lainmukaisiin ajoneuvojen siirtoa koskeviin asioihin ja kaikkiin ajoneuvolajeihin. Lisäksi ajoneuvojen siirroista perittäviin maksuihin ei ole tehty korotuksia yleisen kustannustason noususta huolimatta viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Lainsäädäntö ja ajoneuvojen rekisteröinnistä vastaava Traficom tunnistavat ainakin seuraavat ajoneuvoluokat:

M1-luokan ajoneuvo (henkilöauto)
 M2- ja M3-luokan ajoneuvo (linja-auto)
 N1-luokan ajoneuvo (pakettiauto)
 N2- ja N3-luokan ajoneuvo (kuorma-auto)
 Matkailuautot
 T- ja C-luokan ajoneuvot (traktorit)
 L1e-B Kaksipyöräiset mopot
 L3e-A1 – L3e A3 Moottoripyörät
 L6e Kevyet nelipyörät
 L6e-B Mopoautot
 L7e Raskaat nelipyörät
 L7e-A Maantiemönkijät
 Moottorityökoneet
 Auton alustalle rakennetut työkoneet
 Maastoajoneuvot (moottorikelkat)
 Perävaunut ja hinattavat laitteet

Käytännössä maanteille jätettyjä, siirrettäviä ajoneuvoja löytyy kaikista ajoneuvoluokista yhä enenevässä määrin. Nykyisellään maksuasetuksen maksutaulukon sanamuoto ei tue maksuperusteita kaikkien tarvittavien ajoneuvoluokkien osalta. Asiakastytyväisyyden ja viranomaiselta edellytettävän ymmärrettävyyden, selkeyden ja saavutettavuuden näkökulmasta maksutaulukkoon ei ole syytä luokitella kaikkia ajoneuvolajeja erikseen. Lisäksi useimpien ajoneuvojen osalta tosiasiallisesta siirtämisestä aiheutuvat kustannukset ja hallinnollisesta menettelystä aiheutuvat kustannukset ovat suurin piirtein samat riippumatta ajoneuvoluokasta. Näiltä osin perittävät maksut voidaan määritellä taulukkoon euromääräisenä. Poikkeuksen tähän muodostavat kuorma-autot, raskaat ajoneuvot sekä niihin rinnastettavat ajoneuvot ja ajoneuvoyhdistelmät. Näiden osalta perittävät maksut on mahdotonta määritellä oikeudenmukaisesti ennakolta muutoin kuin hallinnollisten kulujen osalta, ja sen vuoksi perittävien maksujen on osaltaan syytä perustua todelliseen toteutuneeseen kustannukseen.

Ajoneuvojen siirroista perittäviin maksuihin ei ole tehty korotuksia yleisen kustannustason noususta huolimatta viimeisen kymmenen vuoden aikana. Useat eri viranomaiset ja viranomaistoiminnot ovat tehneet maksujen korotuksia yleisen kustannustason ja kuluttajaindeksin nousun suhteessa. Perittävien maksujen osalta kohtuullisena korotuksena voidaan pitää 10-15 % korotusta, jotta kustannustason nousu tulee huomioduksi. Tämän vuoksi ehdotetaan muun ajoneuvon kuin kuorma-auton tai raskaan ajoneuvon varasto- ja lähisiirron maksuihin noin 13,5 % korotusta ja kuorma-auton, raskaan ajoneuvon tai niihin rinnastettavan ajoneuvon taikka ajoneuvoyhdistelmän varasto- ja lähisiirron hallinnollisen osan maksuun noin 11 % korotusta. Esitetyt korotukset ovat maltillisia verrattuna suoritteiden tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin, minkä vuoksi hintojen korottamista edelleen on harkittava tulevana vuosina. Summien on asiakastytyväisyyden, ymmärrettävyyden ja käytettävyyden näkökulmasta tarpeen olla tasalukuja.

Kohta C Kalataloustehtävien suoritteet

Maksutaulukon kohtaan C ei ehdoteta muutoksia. Maksutaulukon osiot C, kalataloustehtävien suoritteet olisivat voimassa olevan maksuasetuksen mukaiset.

Kohta D Muut suoritteet

Maksutaulukon kohtaan ”Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 97 §:n 2 momentissa tarkoitetun ennakkotiedon antaminen” lisättäisiin kolttalain (253/1995) 38 §:n 3 momentin mukainen ennakkotietopäätös edellä säännöskohtaisissa perusteluissa todetuin perustein.

Ehdotetaan muutettavan voimassa olevan maksutaulukon kohtaa ”Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa tarkoitettu luovutuslupa” siten, että se kattaisi porotilojen lisäksi myös luontaiselinkeinotilat ja kolttatilat. Lapissa on luovutusrajoitusten alaisia tiloja kolmen eri lain nojalla: porotilalaki (590/1969), luontaiselinkeinolaki (610/1984) ja kolttalait, joista viimeisin laki (253/1995). Kaikkien näiden edellä mainittujen lakien mukaiset luovutuslupapäätökset ovat olleet maksullisia. Voimassa olevasta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa ei ole luovutuslupaa koskevaa pykälää mutta 126 §:n siirtymäsäännöksen nojalla jo kumottujen porotilalain ja luontaiselinkeinolain luovutuslupia koskevia porotilalain 26 §:ää ja luontaiselinkeinolain 37 §:ää sovelletaan yhä.

Lisäksi ehdotetaan, että uudeksi maksulliseksi suoritteeksi lisättäisiin myös pelkkä rajoituksista vapauttamista koskeva päätös. Perittävä maksu olisi suuruudeltaan 80 euroa. Muutos on perusteltu, koska voimassa olevan maksuasetuksen teksti ei huomioi sellaisia päätöksiä, joissa hakemuksen kohteena ei ole luovutusrajoitusten alaisen kiinteistön luovutus, vaan pelkästään rajoituksista vapauttaminen.

Ehdotetaan lisättävän maksutaulukkoon uusi omakustannusarvon mukainen tuntihintaperusteinen suorite: ”*Muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen maksullinen suorite*”. Suoritteen tuntihinnaksi ehdotetaan 80 euroa. Tuntihinta perustuu omakustannusarvoiseen hintaan vaativissa asiantuntijatehtävissä.

ELY-keskusten asiantuntijat osallistuvat rikosasioiden oikeudenkäynteihin ja vaativat vastapuolta korvaamaan oikeudenkäynnistä johtuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kulut, kuten asiantuntijan oikeudenkäyntiin valmistautumiseen käytetty työaika ja istuntopäivään kuluneet tunnit. Normaaliin viranomaistyöhön kuuluvia toimenpiteitä ei vaadita. Lisäksi ELY-keskusten TE-palveluhankintojen sopimusrikkomusten seuraamuksina voidaan palveluntuottajalta vaatia vahingonkorvauksena asian selvittämisestä aiheutuvia kustannuksia eli reklamaation selvittämiseen virkamiehen käyttämiä ylimääräisiä työtunteja. Yksikköhinnan eli virkamiehen tuntihinnan laskemisen perusteet ovat vaihdelleet, koska asiasta ei ole säädetty maksuasetuksessa, eikä asiaan ole ollut aiemmin ohjetta. KEHA-keskuksen maksullisten suoritteiden hinnastoa ei sovelleta tällaiseen virkamiehen tuntihinnan laskemiseen. Vaativan

asiantuntijan tuntityöhinta on kuitenkin laskettu ohjeeseen, ja tätä ilman liiketaloudellista katetta sisältävää tuntihintaa on käytetty edellä mainittujen reklamaatioiden selvittämiseen liittyvissä vahingonkorvausvaatimuksissa keväästä 2023 alkaen. Asetuksessa aluehallintoviraston maksuista (867/2023) on ”Muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu aluehallintoviraston maksullinen suorite”, johon myös KKO:n ratkaisussa (KKO:2021:68) on viitattu sopimusrikkomuksen selvitystyön kustannusten korvaamisessa. ELY-keskuksia koskevaan maksuasetukseen lisättäisiin edellä kuvatuissa tilanteissa käytettävä suorite aluehallintovirastojen maksuasetusta vastaavasti.

5 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä ELY-keskuksia ohjaavien ja säädosmuutoksista vastanneiden ministeriöiden kanssa, joiden hallinnonalan maksullista toimintaa on ELY-keskuksissa (liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö) sekä ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen kanssa.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot ELY-keskuksia ohjaavilta ministeriöiltä (LVM, YM, MMM, OKM), valtiovarainministeriöltä, Ruokavirastolta, Väylävirastolta, ELY-keskuksilta, TE-toimistoilta sekä KEHA-keskukselta. Ehdotus oli lausuttavana lausuntopalvelu.fi -palvelussa 2.-17.11.2023. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, Pirkanmaan ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Väylävirasto sekä Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry. Liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Hämeen ELY-keskus, Hämeen TE-toimisto ja Varsinais-Suomen TE-toimisto ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa.

Valtiovarainministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että maksuasetuksen 3 §:n kohdan 1-4 ja 6 mukaisten ympäristönsuojelulain, luonnonsuojelulain, jätelain ja kalastuslain perusteella perittävien alempien maksujen perustelu on puutteellinen. Valtiovarainministeriön mukaan kyseisten maksujen osalta ei kerrota tarkemmin, mikä ympäristönsuojeluun liittyvä perusteltu syy tai sen perustelu on, eikä perustelua alemmalle hinnalle voida siten pitää riittävänä. Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan puoltavansa asetusehdotusta, jos alle omakustannusarvon perittävillä maksuilla on perusteltu syy, mitä ei voitu lausuntomateriaalin perusteella todeta.

Lisäksi valtiovarainministeriö totesi, että useiden alle omakustannushintaisina perittävien suoritteiden hintojen korotukset ja siirtyminen parempaan kustannusvastaavuuteen ovat kannatettavia ja hyödyttävät ELY-keskuksia paremman resursoinnin myötä. Valtiovarainministeriön mukaan liitemuistiota olisi hyvä täydentää, jos mahdollista mieluiten suoriteryhmittäin, tiedolla siitä, missä määrin kustannusvastaavuuden arvioidaan näiden korotusten myötä paranevan.

Valtiovarainministeriö totesi myös, että maksuasetuksen kustannusvastaavuuslaskentaa on kehitetty hyvään suuntaan niin, että tiedossa on suoritteittain vuoden 2022 kustannusvastaavuus. Lausuntomateriaaliin on myös liitetty

kustannusvastaavuuslaskelma jaoteltuna alle omakustannushintaisiin ja omakustannushintaisiin suoritteisiin. Jatkossa laskentaa tulisi VM:n mukaan kehittää vielä niin, että kustannusvastaavuus voidaan todeta suoriteryhmittäin ja että asetusmuutoksen vaikutus tulevan vuoden kustannusvastaavuuteen arvioitaisiin.

Pirkanmaan ELY-keskus esitti lausunnossaan huomioita maksutaulukon osioihin A Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet, B Tienpidon suoritteet ja muut liikenteen suoritteet sekä D Muut suoritteet.

Pirkanmaan ELY-keskus totesi pitävänsä myönteisenä uudistuksena sitä, että maksuasetuksen liitteen kohtaan ”A Ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteet” ehdotetaan hintojen korottamista ympäristönsuojelulakiin (527/2014) perustuvien pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyviin valvontatoimiin, koska raporttien tarkistaminen ja lausunnot vaativat huomattavaa työmäärää, ja maksujen korottaminen vastaa paremmin tähän. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan maksuja tulisi kuitenkin korottaa selvästi.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus totesi, ettei eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen (843/2017, MARA-asetus) mukainen valvonta ei sisälly maksutaulukkoon ja että kyseisen asetuksen valvonta olisi hyvä lisätä maksullisiin suoritteisiin, koska valvontaa tehdään määrällisesti melko paljon, mutta nykytilanne luo epätasa-arvoa toimijoiden välillä.

Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luonnonsuojelulain mukaisten tehtävien osalta maksutaulukossa on huomioitu tärkeitä seikkoja, joihin se on aiempina vuosina kiinnittänyt huomiota. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan hoito- ja kunnostustoimiin myönnettävien poikkeusten maksuttomuus ja erilaisten eliölajien suojelusta myönnettävien poikkeusten maksujen yhtenäistäminen ovat tärkeitä muutoksia ja se kannattaa siksi esitettyjä muutoksia ja lisäyksiä.

Pirkanmaan ELY-keskus totesi lausunnossaan kannattavansa jätelain mukaisista tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevista päätöksistä perittävien maksujen korottamista.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus lausui tiettyjen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kunnalle maksamista jätehuolto- ja siivouskustannusten korvauksista tehtävästä päätöksestä perittävästä maksusta. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan päätöksestä perittävä maksu ei täytä vaatimusta, jonka mukaan omakustannusarvoa alempana perittävien maksujen tulee kattaa vähintään 75 prosenttia suoritteiden tuotantokustannuksista. Pirkanmaan ELY-keskus katsoi, että päätöksestä perittävän maksun tulisi olla selvästi ehdotettua suurempi, jotta 75 prosentin kustannusvastaavuustaso täyttyisi. Pirkanmaan ELY-keskus perusteli näkemystään asianosaisten suuresta määrästä ja niiden kuulemisesta, kuntien todellisten jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittamisesta ja korvauksiin liittyvästä tarveharkinnasta johtuvalla päätöksenteon työläydellä.

Tienpidon ja muiden liikenteen suoritteiden osalta Pirkanmaan ELY-keskus esitti eräiden maksujen korottamista 55 euron sijasta 60 euroon, koska sen käyttämä luvankäsittelyjärjestelmä ja laskutus ei mahdollista kuin kokonaisia eurosummia. Mikäli lupamaksu olisi 55 euroa ja sen lisäksi perittäisiin maksuasetuksen mukainen käsittelymaksu, joka on 50 % lupamaksusta (enintään 50 euroa), lupamaksuksi muodostuisi 82,50 euroa. Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan järjestelmän päivittäminen tältä osin nopealla aikataululla ei ole kustannus- tai resurssintimielessä järkevää tai edes välttämättä mahdollista.

Maksutaulukon muiden suoritteiden osalta Pirkanmaan ELY-keskus kiinnitti huomiota uuteen tuntihintaperusteiseen suoritteeseen, joka perustuu omakustannusarvoiseen hintaan vaativissa asiantuntijatehtävissä. Pirkanmaan ELY-keskus piti esitettyä 80 euron tuntihintaa erityisen pienenä, jos siihen on tarkoitettu sisällyttää myös ympäristövastualueen juristin yleisessä tuomioistuimessa tai erityistuomioistuimessa hoidettavien asioiden tuomioistuinprosessin työaika.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esitti, että jätehuoltorekisteriin rekisteröitymisestä ei perittäisi maksua niiltä yrityksiltä, jotka oli 1.1.2023 merkitty jätehuoltorekisteriin kotimaisen yrityksen alihankkijaksi tai toimivat yhteisen myynti- ja markkinointiorganisaation alaisuudessa ja olivat tämän organisaation yhteydessä merkittyinä jätehuoltorekisteriin.

Uudenmaan ELY-keskus totesi kannattavansa maksuasetuksen muuttamista siten, että luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävien poikkeusten ohella maksuttomiksi säädettäisiin myös ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus totesi kannattavansa luonnoksessa esitettyjä korotuksia luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä perittävien hintojen tasoon sekä piti oikeustilaa selkeyttävänä muutoksena sitä, että maksuasetusluonnoksessa on eritelty selkein lakiviittauksin ja voimassa olevaa asetusta yksityiskohtaisemmin kunkin luonnonsuojelulain nojalla annettavan päätöksen maksullisuus.

Uudenmaan ELY-keskus kiinnitti lausunnossaan huomiota myös siihen, että luonnonsuojelulain 93 §:n 3 momentissa tarkoitettu ELY-keskuksen lupa poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä on jäänyt pois maksuasetusluonnoksesta. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus totesi, että voisi olla tarpeen pohtia, tulisiko luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeuspäätös voida antaa maksuttomana silloin, kun on kyse erityisesti suojeltavan eliölajin avustetusta leviämisestä luonnonsuojelulain 85 §:ssä säädetyllä tavalla. Uudenmaan ELY-keskuksen mukaan maksuttomuus voisi edellyttää, että luonnonsuojelulain 116 §:n sisältöä ensin muutetaan.

Väylävirasto piti asetusehdotusta erittäin hyvin perusteltuna ja kannatettavana sekä totesi muun muassa valtion yhteisen kustannuslaskentamallin käyttöönoton tuoneen selkeitä parannuksia suoritekohtaiseen kustannusvastaavuuden laskentaan. Lisäksi Väylävirasto totesi, että esityksessä on hyvin huomioitu liikenneturvallisuusnäkökulman perustelut omakustannusarvoa alempien suoritteiden

osalta sekä yksityishenkilöitä rasittavien kustannusten osalta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus piti luonnonsuojelulain mukaisten poikkeuslupien käsittelymaksujen hinnan korottamista ja yhtenäistämistä perusteltuna. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että alueellisen poikkeamispäätöksen (LSL 84 §) käsittelymaksu on vain 30 euroa korkeampi kuin ns. tavallinen poikkeuslupa sekä huomautti alueellisen poikkeuslupan käsittelymaksun olevan varsin alhainen laissa säädettyihin vaatimuksiin nähden.

Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus totesi pitävänsä hyvänä muutoksena sitä, että maksuttomina luonnonsuojelulain mukaisina päätöksinä on selkeästi mainittu opetus- ja tutkimustarkoituksen lupien lisäksi ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin annetut päätökset. Varsinais-Suomen ELY kiinnitti huomiota myös siihen, että katselmukset ja tarkastukset on luonnonsuojelulain alaisissa asioissa rajattu maksullisiksi vain niiltä osin, kuin katselmus koskee asetuksen mukaisesti maksullista suoritetta. Muistiossa ei Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan perustella sitä, miksi katselmusten/tarkastusten maksullisuus on rajattu näin. Asiakkaiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että kaikki hallintolain 38 ja 39 §:n mukaiset katselmukset ja tarkastukset olisivat maksullisia, elleivät ne liittyisi suojelua edistävään tutkimukseen tai opetukseen tai luonnon ennallistamiseen, kunnostamiseen tai hoitoon.

Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus kiinnitti huomiota siihen, että maksatusasetukseen on uutena maksuluokkana tuotu luonnonsuojelulain mukaisen vapaaehtoisen ekologisen kompensaation maksut. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan kustannukset on muutoin huomioitu maksatusasetuksessa, mutta 107 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisen hyvittämistoimenpiteiden vaikuttavuuden seurannan osalta kustannusten määrittely jää avoimeksi sekä maksatusasetuksessa että muun sääntelyn osalta.

Asetusmuistiota on täydennetty saatu lausuntopalaute ja erityisesti valtiovarainministeriön sekä osittain Pirkanmaan ELY-keskuksen ja Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnoissa esitetty huomioden. Muut lausunnoissa esiin nostetut ehdotukset vaativat kokonaisuuden tarkastelemista ja tarkempaa selvittämistä, eikä näitä muutosehdotuksia ole mahdollista huomioida tämän asetusvalmistelun yhteydessä. Ehdotettujen muutosten toteuttamiseksi tulisi käynnistää uusi valmistelu ensi vuoden aikana.

Ehdotettu asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2024 ja on voimassa 31.12.2024 asti. Asetuksen voimaan tullessa vireillä olevassa asiassa suoritteesta perittäisiin maksu tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Ennen asetuksen voimaantuloa voitaisiin ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Muistion liite

Sisäisen laskennan analyysiraportti						
OKA yhteensä						
		001.2022 - 012.2022				
	Arvotyyppi	10				
	Toteuma					
	Debet/Kreditsumma					
LKP -tili		EUR				
TKMA	MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA	-587 145,60				
TKMA25	MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT	-7 526 823,86	108,5	Kustannusvastaavuus%		
TKMA27	Maksullisen toiminnan myyntituotot	-7 526 823,86				
30100000	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuot	-320 603,00				
30110000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot kotitalouksilta	-251 190,60				
30120000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot elinkeinoelämältä	-6 797 289,10				
30180000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot,sisäiset	-90 962,50				
30190000	Maksuperustelain mukaiset muut julkisoikeu.tuotot	-82 407,50				
30900000	Maksullisen toiminnan saamisten tileistäpoistot	15 628,84				
TKMA26	MAKSULLISEN TOIMINNAN KOKONAISKUSTANNUKSET	6 939 678,26				
TKMA32	Erilliskustannukset	3 846 606,36				
TKMA44	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 550,80				
TKMA52	Henkilöstökustannukset	3 101 930,91				
TKMA53	Vuokrat	4 340,15				
TKMA54	Palvelujen ostot	712 345,35				
TKMA55	Muut erilliskustannukset	18 439,15				
TKMA34	Osuus yhteiskustannuksista	3 093 071,90				
TKMA35	Tukitoimintojen kustannukset	2 009 397,44				
TKMA36	Poistot	14 449,96				
TKMA38	Muut yhteiskustannukset	1 069 224,50				
Sisäisen laskennan analyysiraportti						
Alle OKA yhteensä						
		001.2022 - 012.2022				
	Arvotyyppi	10				
	Toteuma					
	Debet/Kreditsumma					
LKP -tili		EUR				
TKMA	MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA	910 406,09				
TKMA25	MAKSULLISEN TOIMINNAN TUOTOT	-1 113 457,64	55,0	Kustannusvastaavuus%		
TKMA27	Maksullisen toiminnan myyntituotot	-1 113 457,64				
30100000	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset tuot	-110 730,00				
30110000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot kotitalouksilta	-53 635,00				
30120000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot elinkeinoelämältä	-883 530,14				
30180000	Maksuperustelain muk.jul.tuotot,sisäiset	-19 940,00				
30190000	Maksuperustelain mukaiset muut julkisoikeu.tuotot	-46 262,50				
30900000	Maksullisen toiminnan saamisten tileistäpoistot	640,00				
TKMA26	MAKSULLISEN TOIMINNAN KOKONAISKUSTANNUKSET	2 023 863,73				
TKMA32	Erilliskustannukset	985 521,11				
TKMA44	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	60,24				
TKMA52	Henkilöstökustannukset	978 096,41				
TKMA54	Palvelujen ostot	7 234,26				
TKMA55	Muut erilliskustannukset	130,20				
TKMA34	Osuus yhteiskustannuksista	1 038 342,62				
TKMA35	Tukitoimintojen kustannukset	672 808,02				
TKMA36	Poistot	4 878,54				
TKMA38	Muut yhteiskustannukset	360 656,06				